

Právní jednání je projev vůle, který směřuje ke vzniku, změně, nebo zániku právního vztahu. Právní jednání, které vyžaduje dohodu dvou nebo více stran, označujeme jako smlouvu. Z každého právního jednání plynou práva a povinnosti. Jsou stanoveny v zákoně a upraveny ve smlouvě. Spotřebitel má právo reklamovat u prodávajícího vadný výrobek v záruční době.

PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

Právní jednání je **projev vůle**, který směřuje ke **vzniku, změně, nebo zániku právního vztahu**. Např. v případě pracovního poměru by vznik představovalo uzavření pracovní smlouvy, změnu uzavření smlouvy o zvýšení mzdy a zánik výpověď.

Právní jednání může být **jednostranné**, např. závět, žaloba nebo výpověď.

Právní jednání, které vyžaduje **dohodu dvou nebo více stran**, označujeme jako **smlouvu**.

Pokroucená židle, s. r. o.
Na Nábřeží 7
686 01 Mnichovo Hradiště

Výpověď z pracovního poměru

Vážení,
pracuji ve Vaší společnosti na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 1. 1. 2017 na pozici skladník. Podávám tímto výpověď z pracovního poměru.

Pracovní poměr skončí uplynutím dvouměsíční výpovědní doby, která počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi.

ukázka výpovědi z pracovního poměru

Právní jednání nesmí být v rozporu se zákonem, nebo zákon obcházet a nesmí být rovněž v rozporu s dobrými mravy. Důvodem neplatnosti právního jednání může být za určitých okolností i jednání v omylu.

ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍMU JEDNÁNÍ

Právní jednání mohou činit jak **fyzické**, tak **právnícké osoby** (prostřednictvím fyzických osob oprávněných jednat jejich jménem). Fyzické osoby mohou právně jednat, jsou-li **svéprávné**. Plnou svéprávnost nabývá člověk v den 18. narozenin. **Osoby mladší** (nezletilí) jsou způsobilé k právním jednáním **přiměřeným rozumové a volní vyspělosti** nezletilých osob jejich věku. Tedy k jednání, které jsou schopni pochopit a ovládat svou vůli.

Svéprávnost lze před 18. rokem věku také nabýt přiznáním svéprávnosti soudem, nebo uzavřením manželství.

✿ Zjistěte, zda může být fyzická osoba ve svéprávnosti omezena? Kým?

Ne / Ano

Kým: _____

SMLOUVA

Nejčastějším typem právního jednání je smlouva. Jak již víte, jedná se o právní jednání, které vyžaduje dohodu dvou nebo více stran.

Z právního jednání plynou **práva a povinnosti** – v případě kupní smlouvy např. povinnost kupujícího zaplatit kupní cenu a povinnost prodávajícího odevzdat věc kupujícímu. Tyto práva a povinnosti **jsou stanoveny v zákoně a upřesněny ve smlouvě**.

Smlouva může být uzavřena, změněna, nebo ukončena:

- **písemně** – v některých případech je tato forma stanovena zákonem, např. pracovní smlouva nebo smlouvy týkající se nemovitostí,
- **ústně** – postačí ve většině případů, např. když si koupíme u stánku ve městě zeleninu nebo si objednáme jídlo v restauraci,
- **chováním** – např. když nastoupíme do vlaku, uzavíráme tím smlouvu o přepravě.

Smlouva může být ukončena, popř. změněna i **nečinností** – např. když si nepřevzeme zásilku nebo neprodloužíme smlouvu.

S obsahem smlouvy i se zákonnou úpravou smlouvy (smluvního typu) je vhodné důkladně **se seznámit**, abychom nebyli překvapeni, jaké všechny důsledky naše právní jednání má (protože **neznalost zákona neomlouvá**), a abychom byli naopak připraveni uplatnit naše práva.

Pro větší právní jistotu je u důležitých záležitostí vždy lepší smlouvu sjednat písemně.

Běžně uzavírané smlouvy jsou v občanském zákoníku upraveny jako smluvní typy. Některé z nich jsou zákonem upraveny velmi podrobně, např. kupní smlouva nebo nájem bytu. Je však možné uzavírat i smlouvy, které zákon výslovně neupravuje.

PŘÍKLADY SMLUV, SE KTERÝMI SE ČASTO SETKÁVÁME

Každý den, často aniž si to uvědomujeme, uzavíráme řadu smluv. Např. když si kupujeme svačinu v bufetu nebo nakupujeme v e-shopu, uzavíráme kupní smlouvu; když jedeme do školy autobusem, uzavíráme smlouvu o osobní přepravě; když dáváme porouchaný mobil po záruce do servisu, sjednáváme smlouvu o dílo.

Uveďme si příklady smluv, se kterými se můžeme setkat nejčastěji:

Kupní smlouva – pojednává o převodu vlastnictví věci oproti zaplacení kupní ceny.

Smlouva o nájmu – pojednává o přenechání věci k dočasnému užívání za úplatu.

Smlouva o dílo – pojednává o provedení díla za úplatu, např. zhotovení, údržba, oprava nebo úprava věci.

Smlouva o přepravě – pojednává o přepravení cestujícího do místa určení, pokud zaplatí příslušné iždné.

PRÁVA SPOTŘEBITELE

Často se dostáváme do role **spotřebitele**, tedy osoby, která ve svém soukromém zájmu **kupuje zboží nebo služby od prodávajícího**, který toto zboží prodává či služby nabízí. Také **práva a povinnosti** spotřebitele i prodávajícího jsou **upraveny zákonem a smlouvou**.

Jedná se například o právo spotřebitele, aby si smlouvu o nákupu zboží či služeb **v klidu rozmyslel**. Zákon nám poskytuje zvýšenou ochranu, pokud jsme takovou smlouvu uzavřeli přes internet, telefonicky nebo mimo obchodní prostory prodávajícího (např. na zájezdu).

Dejte si pozor na uzavírání smlouvy po telefonu – stačí, že vyjádříte svůj souhlas s nabídkou slovem ano! V zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, v oddíle „Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavřených mimo obchodní prostory“ vyhledejte, jak byste mohli od takto uzavřené smlouvy odstoupit.

Zboží zakoupené **přes internet** může spotřebitel **vrátit** bez udání důvodu během zákonné **14denní lhůty** od data jeho převzetí.

REKLAMACE

Prodávající je také povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného plnění – tzv. reklamace, spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit.

Reklamovat můžeme **vadný výrobek**, který je v **záruční době**. U spotřebního zboží je v celé EU záruční doba **24 měsíců**. Počítá se od chvíle, kdy zboží převezmeme od prodávajícího. Vadný výrobek reklamujeme **u prodávajícího**, u kterého jsme zboží koupili, v kterékoli provozovně.

vadný výrobek

Výrobek bychom měli **reklamovat okamžitě, jakmile zjistíme vadu**. Při reklamaci musíme **prokázat, že jsme u prodávajícího výrobek koupili**. K tomu slouží např. kupní doklad (účtenka), záruční listy nebo potvrzení o úhradě platební kartou. Doklady o nákupu zboží si proto raději vždy uschováváme. Předvedeme prodejci, kde se nachází **vada výrobku**, a oznámíme mu požadovaný **způsob vyřízení** reklamace (oprava, výměna zboží, sleva nebo vrácení peněz). Vždy jednáme slušně a zdvořile, ale nenecháme se odbýt.

Prodejce nám musí vystavit písemné potvrzení o uplatnění práva na reklamaci – **reklamační list**. V něm uvede datum přijetí reklamace, proč zboží reklamujeme (popíše vadu) a jak si přejeme reklamaci vyřídit.

Reklamace je vyřízena, když nás prodávající informuje o způsobu vyřízení reklamace nebo o zamítnutí reklamace, a to nejpozději **do 30 dnů**. Pokud není reklamace v této době vyřízena, máme automaticky nárok na vrácení peněz.

Co jsme si zapamatovali:

Doplňte.

Ā Ē Ī Ķ M N U V Z

PRÁVNÍ JEDNÁNÍ JE
PROJEV VŮLE, KTERÝ
SMĚŘUJE KE [] [] [] [] [] [] [] []
[] [] [] [] [] [] [] [] NEBO [] [] [] [] [] [] [] []
PRÁVNÍHO VZTAHU.

A D E É J N O R S T

PRAVNÍ JEDNÁNÍ MŮŽE
BYT [][][][][][][][][],
NA PŘ. ZÁVĚŤ, ŽALOBA
NEBO VÝPOVĚď.

K příkladům smluv přiřadte, o čem pojednávají a co zahrnují.

kupní smlouva

smlouva o nájmu

smlouva o dílo

smlouva o přepravě

pojednává o přepravení cestujícího do místa určení, pokud zaplatí příslušné jízdné

oprava mobilu po záruce v servisu

pojednává o přenechání věci
k dočasnému užívání za úplatu

jízda do školy autobusem

nákup svačiny v bufetu

pojednává o provedení díla
za úplatu, např. zhotovení, údržba,
oprava nebo úprava věci

pronájem zahrady

pojednává o převodu vlastnictví věci oproti zaplacení kupní ceny

Reklamovat můžeme **vadný** / **bezchybný** výrobek, který je v záruční době.

U spotřebního zboží je v celé EU záruční doba **12 / 24** měsíců. Vadný výrobek reklamujeme u prodávajícího, u kterého jsme zboží koupili, **jedině v téže** / **v kterékoli** provozovně.

Při reklamaci **nemusíme** / **musíme** prokázat, že jsme u prodávajícího výrobek koupili. Doklady o nákupu zboží si proto **raději vždy uschováváme** / **nemusíme uschovávat**.

Předvedeme prodejci, kde se nachází vada výrobku, a **necháme na něm** / **oznámíme mu** požadovaný způsob vyřízení reklamace (oprava, výměna zboží, sleva nebo vrácení peněz). Prodejce nám **musí** / **nemusí** vystavit písemné potvrzení o uplatnění práva na reklamaci. Reklamace je vyřízena, když nás prodávající informuje o způsobu vyřízení reklamace nebo o zamítnutí reklamace, a to nejpozději do **30** / **21** dnů. Pokud není reklamace v této době vyřízena, máme automaticky nárok na vrácení **vadného výrobku** / **peněz**.

